

Sisäministeriö/Kirsi Rajaniemi

Palovaroittimia koskeva asetusluonnos / 18.10.2024 / Viite: diaarinumero VN/12842/2024

Kiitämme mahdollisuudesta saada lausua otsikkoasiassa. Integral Oy esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Palovaroittimista säädetään pelastuslain 17 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan rakennuksen omistaja on velvollinen huolehtimaan, että asunto varustetaan riittävällä määrällä palovaroittimia, jotka mahdollisimman aikaisin havaitsevat alkavan tulipalon ja varoittavat asunnossa olevia. Pykälän 2 momentin mukaan rakennuksen omistaja on velvollinen huolehtimaan, että palovaroittimet pidetään toimintakunnossa. Asetuksella on lisäksi tarkennettu pelastuslain 12 §:ssä säädettyä palonilmaisulaitteiden kunnossapitovelvoitetta säätämällä palovaroittimen säännöllisestä testaamisesta. Pelastuslain muutosten valmistelussa arvioitiin, että palovaroittimien lukumäärän lisäämisen sijasta tehokkaampi keino edistää palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovelvoitteen toteutumista on säätää palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovelvoite yksiselitteisesti rakennuksen omistajalle.

Pidämme nyt kuitenkin mahdollisena, että asetusluonnoksen *taustamuistioon sisältyvä lausuma, jossa testaamisvastuu käytännössä siirtyykin asukkaalle, on lain tarkoituksen ja jopa sanamuodon vastainen ja johtaa omistajan kunnossapitovastuu tosiasialliseen katoamiseen.*

Eri selvityksissä on todettu (lausuntopalvelussa olevien lausuntojen mukaan), että suuressa osassa asunnoista oli puutteita palovaroittimissa. Palovaroittimet oli asennettu väärin, niitä ei ollut riittävästi tai ne puuttuivat kokonaan, varoittimet olivat liian vanhoja tai eivät muusta syystä toimineet. Vuokrataloissa, joissa palovaroittimista huolehti vuokranantaja esimerkiksi uusimalla varoittimet vuokralaisen vaihtuessa, palovaroittimissa oli puutteita 20 prosentissa asunnoista, mutta vuokrataloissa, joissa palovaroittimien hankinta ja kunnossapito olivat asukkaan vastuulla, puutteita oli 70 prosentissa asunnoista.

Ongelmallisena on pidettävä kunnossapidon käsitettä. Jos kunnossapito rajataan ainoastaan asukkaan aktiivisuuden perusteella tapahtuvaan pariston vaihtoon, kun laite ilmoittaa siitä ja laitteen vaihtoon 10 v välein, kukaan ei omistajan (vastuullisen) puolesta tosiasiasa tiedä, onko laitetta testattu ja onko se toimintakuntoinen. Nähdäksemme tämä olisi vastoin lainmuutoksen tarkoitusta.

Koska lain mukaan asukasta ei voi velvoittaa testaamaan varoitinta, muistiotasolla tapahtuva suositus asiakkaan toimista ei liene oikeudellisesti mahdollinen, koska siinä alemmantasoisella ohjauksella poiketaan selvästi lain sanamuodosta. Lisäksi kunnossapidon rajaaminen paristoon ja laitevaihtoon on ristiriidassa laitevalmistajien kunnossapito-ohjeiden kanssa (säännöllinen testaaminen toiminnan varmistamiseksi). Osa asukkaista voi olla esim. liikuntarajoitteisia eivätkä voi testata katossa olevaa varoitinta.

Kunnossapitovastuuseen pitäisi kuulua sen varmistaminen, että laitteet ovat paikoillaan ja paristo, sireeni sekä savuilmaisim toimivat. On huomattava, että pariston loppumisesta kertova merkkiäänäni johtaa helposti laitteen poistamiseen paikaltaan eikä asukkaan isännöitsijälle tekemään ilmoitukseen.

Suurin huolestamme asiassa on, että mikään kunnossapitoon liittyvä asia ei näyttäisi nyt muuttuvan vanhaan (nykyiseen) toimintamalliin verrattuna, vaikka laissa näin säädetään. Toivomuksemme on, että säädöstasolla selkeästi määritellään kunnossapitovastuu ilman ristiriitaa lain kanssa. Tämä on tärkeää myös vastuuhenkilöiden aseman kannalta – kun laki sanoo, että yhtiö (ja sen vastuuhenkilöstö) on vastuussa, muistion lause asukkaan vastuusta on vastoin lain sanamuotoa.

Mikko Noponen, Integral Oy